DISSERTATIO
ANATOMICO-CHIRURGICA
DE UTERO GRAVIDO,
TUM ANTRORSUM, TUM RETRORSUM VERSO.

QUAM, Deo juvante, & Præside M. PETRO-MATHURINO BOTENTUIT LANGLOIS, Scholarum Moderatore, antiquo in Scholâ Practicâ Professore, tueri conabitur JOANNES-BAPTISTA BAUDELOCQUE, Ambianensis, præclaræ Artium Facultatis in Almâ Universitate Parisiensi Magister, DISSERTATIONIS AUCTOR.

Die Sabbati 23ª. mensis Octobris anno R. S. H. 1784, à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam,

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

PRO ACTU PUBLICO,

ET

MAGISTERII LAUREA.

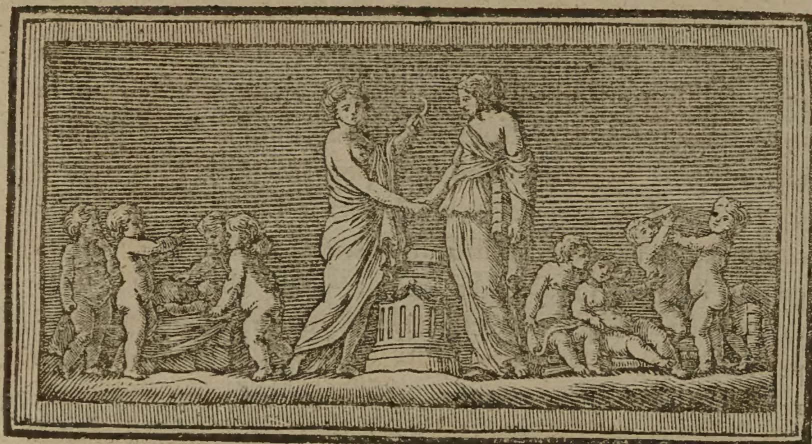
Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii, necnon Academiæ Typographi, viâ Cythareâ.

M. DCC. LXXXIV.

DILECTISSIMO FRATRI MEO,

CHIRURGIÆ MAGISTRO.

DE UTERO GRAVIDO,

tùm antrorsùm, tùm retrorsùm verſo.

ORGANA muliebria generationi dicata, dùm luſtrabat Swammerdamius, ea *Miraculum Naturæ* nuncupare ſolebat. Stupes? Intimam eorum, amabò, rimare fabricam, errantes hùc & illùc mirare varios fontes qui fœcundum genitabili arvo deducunt humorem, vel aggeſtis ſenſim ſine ſenſu regulatìm ſaliunt undis. Proſequaris funiculorum ſentientium quòcumque repentium myriadem, quibus excuſſis, vivida emicat ſcintilla latè per omnia Microcoſmi latibula diſcurſura & amicam cunctis lucem feneratura. Attende ad varia conceptûs, graviditatis & partûs phænomena, & effatum Naturæ Indagatoris aureis inſculpe typis. His tot & tantis veteres non caligârunt miraculis, quin ut mentem ſolverent, undè ea orirentur, ζῶον ἐν ζώῳ ineſſe aiebant. At ſi tàm mirus abripuit Contemplatoris ſenſus partium ordo, non minùs rapitur Naturæ greſſus pre-

mendo, qui frenis furientem coercet, compositoque tumultu procellas fugat Iatro-Physicus. Uterus omnium præcipuus in infimo abdominis anfractu latens, visceribus undiquè obsidetur. Mediatè vel immediatè eum premit anticè zona carnea & obliquè desuper septum quod vocant Medium. Longanonem inter & urinariam cystidem delitescens alibi tamen errat, quoties hoc vel illud turget receptaculum. Menstrui, dùm roseus expanditur juventutis flos, laticis colum, ignotas priùs experitur formas. Embryoni fovendo, nutriendo dicatus, propriam nunc instaurat vitam. Pristinus tùnc non suus ordo nec situs; mutantur omnia, fitque suî tàm dissimile viscus, ut attentis etiamsi perlustretur oculis, aliud prorsùs videretur. Hæc tamen de consilio Naturæ matri sobolique invigilantis instituta non impunè ferunt vicina organa. Sed ad alia properantem non distinebunt quos objiciunt, obices; vocant nunc uteri *ante-versio* & *retroversio*, quos quidem affectus vix delibârunt Auctores; sed anteà stent quæ dictat Anatome.

EX ANATOMIA.

In mediâ sceleti parte expanditur columna vertebralis, & coeuntibus coxarum ossibus, anfractus fit recipiendis & tuendis genitabilibus organis, Pelvim dixerunt jam dudùm Anatomici. Quæ eam constituunt, ità mirificè coadunantur, & firmiter constringuntur ossa, ut quamvis à musculis denudes, vix à se ipsis dimoveas. Quin imò, etsi vulgò divaricari dicantur, rarò tamen ipsâmet in graviditate, datâ coccygis cum sacro connexi nutatione, distracta recedunt. Salientes ossium pubis margines, ilea, basisque sacri lineam circumscribunt quæ pelvim in duo cava dispertitur, superius quod hinc & indè diducitur antrorsùm lunatâ patens incisurâ, inferius quod pelvim strictè dictam nuncupârunt.

Hâcce in pelvi duplices distinguas exitus, spatium excipien-

tes quod pelvis inferioris vacuum indigitant. Superior à ſacro ad pubem obliquè procumbit. Ex eo rerum ordine vario - variis in mulieribus dignoſcitur pelvis axis directio, ut medentur uteri de quibus nunc ſermo, inverſionibus maximè cognitu neceſſaria (*a*). Corporis quartam circiter altitudinis partem dimetiri hujus exitûs circumferentiam cenſuit Illuſt. *Levret*. Modò verò major vel minor : quòque minor, eò rarior uteri *retroverſio*, quamvis maxima tunc educendo fœtui immineant obſtacula. Illius diameter à pube ad ſacrum quatuor, lateraliter verò quinque pollicibus dehiſcit. Uti exitus ſuperior, ita variatur inferior, hocce tamen arctior. Pelvis veræ quæres chordam ? Sumas lineam à mediâ oſſis ſacri curvaturâ ad pubem ductam, præſtòque erunt ſex vel octo lineæ quibus exſuperatur diameter ſuperior.

Ampla quùm ſit pelvis cavitas, idcircò non ejuſdem generis continet partes. Muſculi, tendines, ligamenta, vaſa, nervi, uterus unà cum appendicibus, urinaria cyſtis, longano ibi reponuntur, non denegato tamen cæteris cum partibus commercio. Rectum poſteriùs cellulosâ propagine è peritonæo ſacro illigatur, curvaturam dimetitur, & è ſiniſtro anguli ſacro-vertebralis latere ad coccygem obliquè proſpiciens oſſe longiùs excurrit, modòque ſiniſtrorsùm, modò dextrorsùm divagatur.

Urinaria cyſtis ponè pubem, dùm expanditur, ſuprà eminet,

(*a*) Satis præcisè ſuperioris pelvis exitûs proclivitatem æſtimavit Celeber. Levret, dicendo : « Une ligne conduite horiſontalement du haut de la ſymphiſe du pubis vers le ſacrum, traverſera l'union de la quatrième avec » la cinquième fauſſe vertèbre, & une ligne qu'on abbaiſſera du milieu du » bord inférieur de la dernière vertèbre lombaire ſur l'extrémité antérieure » de la précédente, formera avec elle un angle dont la baſe ſera de trente- » cinq degrés ou environ. » *Elem. ſur l'art. des Accouch. parag.* 34. *& ſuiv.* Vide l'Art des Accouch. par M. Baudelocque, 1. *partie*, *parag.* 69, 78 *& ſuiv.*

& cellulofo nexu offibus adhæret, duabufque appendicibus quas mufculos alii, alii ligamenta volunt, utero peritonæi, vaginæ verò ftipati cellularis textûs ope adnectitur. Urethra vaginam inter & pubis offa decurrit, & infrà quo coalefcunt, angulo dehifcit. Uterum infequitur tumentem quò magis inftat partus vefica, & fursùm lata haud nunquàm fuprà pubem incurvatur, tuncque fymphyfim juxtà defcendit extùs urethra.

Uterus, frugifera tellus, vifcus cavum marfupio haud abfimile reconditur rectum inter & veficam, cujus hiatus vaginam, fundus abdomen profpicit, etfi parùm anticè ftantibus præfertim propendeat. Duorum utplurimùm pollicum cum dimidio eft ipfius longitudo, viginti linearum latitudo, duodecim verò ejus craffities. Fundum huic diftinguas, corpus, cervicem, facies & margines. « Fingatur inter tubarum fallopianarum » orificia uterus tranfversìm fectus, folidum enatum fuprà » hanc fectionem uteri fundus vocatur. Ab hâc fectione imagi- » nariâ ad fectionem aliam imaginariam quæ concipitur tranf- » verfa in loco ubi minima uteri latitudo interceptum folidum » uteri corpus conftituit; quod infrà hanc fectionem fupereft » ufque ad os tincæ cervix audit (*a*). » Facierum una pofterior, anterior altera, utraque convexa; margines ad latera pelvis refpiciunt.

Hærent de intimâ uteri puellaris fabricâ obftetricantes, non item de gravidæ litigantes, producuntur enim tunc variè à fundo ad cervicem decuffatæ, quæ poft partum fefe retrahunt fibræ. Denfior, ftrictior nunc fit cervicis textus, etfi corpus magis rubefcat, mollem, madidamque referat fpongiam; quod quidem difcrimen placentæ versùs infitionem tantùm advertitur.

(*a*) Vide Rœderer, *Elementa artis obftetriciæ*, *parag.* 34, *pag.* 16. Vide quoque *l'Art des Accouch. par M. Baudeloque*, *parag.* 154.

Uteri vacuum, licet exiguum, in corporis collique cavum diſtinguitur. Triangulare illud tubarum fallopianarum orificiis, miſſis etiam uteri foraminibus quæ uterinos vocant ſinus, perforatur. Ellypſoïdis figuræ rugis plicisſve ſcatet, productâ ſcilicèt intùs uteri ſubſtantiâ, quas inter ſuum eructant humorem mucoſæ cryptæ.

Cervicis vacuæ apex internum dicitur uteri orificium; imus verò vaginæ rimulâ tranſversâ trium aut quatuor linearum inhians margo, visâ cui refertur piſcis oris ſimilitudine, os tincæ habetur.

Arteriæ venæque è ſpermaticis & hypogaſtricis ſtipitibus utero proſpiciunt, ſicuti è vario plexu oriundi nervi. At ſua ſunt viſceri peculiaria vaſa, uteri nempè ſinus in queis immerguntur venæ arteriæque perplurimæ. Utero ſtipati, cervici rariores quorum orificia, dùm lunares depluunt cataractæ magis, maximè verò dùm animato luxuriat ſemine genitabilis ager, ſemper conſpicua pateſcunt.

Uterum undique, ni orificium externum, obvolvit peritonæum, arctè fundo faciebuſque hærens, laxiùs ad latera: hinc lata uteri ligamenta, quæ ſepto quaſi tranſverſo pelvis vacuum in anterius & poſterius diſpeſcunt, ſupràque in ſemetipſa replicata duo pterygia efficiunt quorum hoc tubam fallopianam, illud autem ovarium includit (*a*).

Quatuor aliæ peritonæi ſoboles ligamenta audiunt, tùm poſtica tùm antica: ab uteri cervice majora illa lunata ad rectum decurrunt, minora verò ad urinariam cyſtidem. Duo tandem ſuperſunt funiculi quos rotunda ligamenta perperàm vocârunt. A ſupremo uteri fundo tubarum inter fallopianarum originem

---

(*a*) Ovarii tubarumque fallopianarum deſcriptionem, ſi quidem ad protum minùs conferat, conſultò omittimus.

nata per inguinale foramen tranſeunt, mox ibidem femoribus evanida, fibris conflata longitudinalibus, vaſis ſanguiferis nervíſve intertextis. Vacuo utero in celluloſam reſolvuntur, turgent prægnantibus, carnoſamque induunt inſtante partu naturam.

Ab extremis pudendis ad uteri cervicem ducit vagina, cujus longitudo vix quinque digitorum, amplitudo varia; puellis anguſta, fœminis latior, iteratis lateſcit partubus. Jugalis haud paſſæ thalami rugis aſperatur quæ ad tempeſtivam canalis explicationem inſervientes concubitu deteruntur.

Fertur recurvatis tantisper duobus extremis carneus ille tubus, & obliquè ſectis dehiſcit orificiis quorum poſterior margo anteriorem longè exſuperat. Superior finis uteri cervicem obliquè & arctè amplectitur. Illius axis à ſummo ſacro ad pubem inclinatur, quem ſi cum uterino conferas angulus exurgit poſticè ſaliens, vacuus anticè. Veſicæ collo, urethræ, longanonique firmiſſimè illigatur; & hæc nobis ſufficiat proluſio anatomica.

È CHIRURGIA.

Perpendenti quæ uterum à ſitu dimovent, prægnatione nulla ſanè efficacior videbitur cauſa. Quid enim? Vix humanam recepit monadem, ut tumet turgetque uterus, celeriùſque propulſis ibi ſanguinis undis incaleſcunt, ſpiſſeſcunt & madeſcunt ipſius parietes. At cùm parùmper primis vitæ menſibus creſcat homuncio, parùm itidem mutatur involucri ſitus, qui paulatìm illæſis nunc aqualiculi functionibus, à vicinis recedit. Ineunte tertio circiter conceptûs menſe adhuc dùm lateſcit pelvi minimâ uterus: at citò citiùs ſuperiora petens lineam pelves dirimentem conſcendit, deinque varias abdominis fundo pererrat plagas. Amico fœdere non unà expanduntur ipſius partes. Immutata uſque nunc cervix, vergente ſexto ſeptimo-ve menſe, tumeſcit utero vicinior, & emollita quò magìs imminet partus, evolvitur circuloque dehiſcit inferiùs aperto.

Immutari uterum tùm formâ , tùm amplitudine ita ut non explicetur, sed de novo generetur quis phænomenis haud caligans , inficiàs ibit ? At etiam visceri suæ sunt sitûs mutationes. Vix homuncione superbit, cùm ad vaginæ limen descendit uteri orificium , infimo insidet longanoni his , illis ità pudendis impendet ut foràs prodeat , vel , si tantillùm aperiantur , prodire videatur. Nec his (verbo sit locus) prolapsibus denegantur incommoda ; quippe dolent lumbi & inguina ; premitur podex ; pubis ossium symphisi innixum uteri corpus ità quandòque vesicam urethramve urget , ut lotio , ni idoneo prægnantibus subveniant situ , difficilis imò impossibilis fiat exitus. Non mirum hìnc quòd sæpiùs non nisi resupinæ mingant, undè noctu facilè urinarum profluvium , vel saltem uterum repellentes immisso nempè in vaginam indice.

Dysuria vel hæc ischuria non semper ab illo uteri prolapsu. Oriuntur haud raro ab utero vesicam in superiori pelvis ore impingente ; at seriùs tunc , scilicet quarto mense , aliàs ociùs occurrens symptoma sævit. Debilioribus pluriesque jam enixis quarum pelvis latior , frequentior etiam de quo nunc , prolapsus. Laborant verò urinis difficilioribus queis contrahitur minimæ pelvis superior periphæria. Fugiunt quæque sint , conscenso pelvis angustias utero , symptomata , & ab explicatione prohibitâ cystide, frequentior succedit mictus. Frangatur hìc , quæ ut stabiliantur observationum obstetricantibus notarum concatenata series.

Alii vocant nunc uteri errores prolapsu graviores & rariores, *ante-versio* & *retro-versio*. Scilicèt *ante-verti* dicitur uterus cùm ad pubem vergit ipsius fundus ; *retro-verti* verò , dùm vice-versâ ab ejusdem fundo premitur sacrum. His in erroribus mediâ pelvi revertitur, & ita transversus jacet uterus ut ipsius longitudo ductam à pube ad sacrum legat lineam.

Tria suppetit *ante-versionis* exempla Illust. *Levret*, quem er-

rorem vocat *inversionem*, eumque distinguit ab eo quo fundus uteri per cervicem transit.

Etsi his in exemplis vacuus esset uterus, tumefacti vesicam premebant parietes, sicque intùs eminebant ut in uno calculi larvam præ se ferrent symptomata. Fit sectio, datis calculi incarcerati signis; at incisorem fefellit eventus, & seriùs eheu! reclusis denatæ extis morbosa detegitur uteri conversio. Qui priori, non ita sinister fuit cæteris exitus morbi, quin convaluerunt mulieres (*a*) composito ad propriam axim, pessulique ope retento utero. Similis Clarif. *Desgranges*, Lugdunensis Chirurgi, prostat observatio. Detruso in vesicam cathetere, lotium à triginta horis ibi retentum vacuandi causâ, in corpus illisit quod ipse pro schirro, alius verò pro calculo habuit. Dolum Naturæ propalavit index in vaginam deductus: uteri fundus in vesicam impingebat, ejusque os longanoni altiùs incumbens vix attingebatur. Reduxerunt uterum, immissoque pessario cuncta, missâ quæ dies aliquot permansit dysuriâ, siluerunt symptomata (*b*).

Similem nobis benignè communicavit casum D. *Chopart*, hujusce Scholæ Regius Professor. Prægnans tertio à conceptu mense gravissimis angebatur nauseis intestinorumque colicis; incassùm alvum exonerare tentabat gravi pondere, vesicam urinariam longanonemque querens comprimi. Micturiebat equidem, attamen animo linquebatur frigidisque dimanabat sudoribus. Nil profuerunt paregorica, nil enemata quæ refusis redibant undis. Callidus immisso vaginæ indice uteri cervicem ad coccygem, fundum verò ad pubis ossa vergere reperit observator. Dolentem genubus cubitisque inniti voluit, & citò citiùs imminuto dolore alvus solvebatur, dein uteri cervice anteriùs seu ad si-

(*a*) Vid. Diarium Medicum, tom. XL. pag. 269 & seq.

(*b*) Vid. ibid. tom. LIX. pag. 35 & seq.

tum

tum naturalem revocatâ, quiete rependebantur incommoda. Tribus vix elapsis horis uterus iterùm antevertebatur, qui eodem restituebatur negotio; brevì verò expandi sensit ipsius orificium, ingeminari contractiones uterinas quæ fetum duorum pollicum unà cum placentâ ejecerunt.

Is de quo nunc, frequens uteri error. Ambigis? Num vacuus vel recèns imprægnatus uterus præceps ruere potest, quin pelvis minimæ exitûs superioris axim dèscendendo non legat, vel lineam quæ è centro hujusce periphæriæ ad quartam quintamve ossis sacri vertebram duceretur? Minimè gentium. Cùm verò sacri coccygisque inferioris apici insideat os tincæ, & indè antrorsùm feratur ad vaginæ nempè principium vel ultrà si longiùs excurrat, nil mirum quòd â rebus sic compositis ad inversionem modò dictam lubrica pandatur via. Teritur, si volubilis & procumbens impositis visceribus musculisve abdominalibus aut vi quâcumque exteriori urgeatur uterus. Quæ laborarunt uteri errore mulieres, plurimæ nonnisi resupinæ minxerunt, eò quod versatilis minorque uteri moles tumenti cedebat vesicæ & à symphisi recedebat.

Gravior frequentiorque uteri *retro-versio*, cujus exemplum habes apud Illust. *Smellie* (*a*). Morbum sagaciter observavit, dilucidèque exposuit Celeber. Guill. *Hunter*. Quænam autem mali labes, quæ ipsi competant tela, primus nos edocuit. Hinc cùm tantùm ad artis incrementum inservire possint ipsius observata, unum alterumve hìc exponemus.

Mulier primis Hymenæi donis superbiens, quarto à conscenso

(*a*) Quintum graviditatis mensem tetigerat prægnans, posticè iverat uteri fundus inguenque ad dextrum vergerat: ita & vesicam repentè distenderant urinæ ut ad scrobiculum cordis lata promineret. Catheteris ope urina educitur, subsecutoque mox abortu siluit dysuria: biduo occubuit mulier diarrhæâ correpta.

jugali toro è subito pavore in syncopen incidebatur, alvo vesicâque occlusis. Eductis cathetere octo circiter urinæ libris, vaginam pertentans indice, uterum, velut tuber, invenit *retro-versum* & inter ossa tùm pubis tùm sacri prorsùs impeditum Clar. *Walter Wall.* Os tincæ hinc & hinc quæritanti redierunt nunc quæ è privatis hauserat *D. Grégoire* Paris. Chirurgi prælectionibus, & digito in anum immisso uteri fundum repellere, altero in vaginam incassùm orificium attrahere tentavit. Accersitum Anatomes peritum Guill. *Hunter* irrisit etiam error qui debilitatam confecit postridie ægram. Reclusis secto abdomine extis, *retro-verso* undique pressam se præbuit oculis pelvis utero; cujus orificium pubis ossibus impingebat; assurgens vesicæ cervicem coarctabat verso deorsùm retrorsùmque fundo: ita ibi constringebatur ut vix, nisi auctâ symphyseos sectione pelvis diametro, expediri potuerit. (*a*)

Rumpebatur simili alio in casu turgida nimis vesica; urinisque late per abdomen effusis, rediit ad naturæ normam fetum placentamque expellendo uterus; postridie verò occubuit parturiens, & eadem quæ priori retexit culter anatomicus, etsi minùs uteri orificium ossa pubis, fundus verò sacrum illidebant.

Insecuto prioris observationis filo, nemo, ni vesanus, notam fuisse primùm à D. *Gregoire* uteri *retro-versionem*, dein ab Illust. *Hunter*, in privatis prælectionibus, anno 1754, decantatam fuisse inficiàs ibit (*b*). Quater hanc vidit Celeb. in arte obstetriciâ Regius Professor M. *Deleurye* (*c*). A Claris. viris *Desgranges*,

---

(*a*) Vidit cui hæc debemus, illius denatæ pelvim & delineatas accepit figuras ab Illus. Hunter D. Chopart.

(*b*) Vid. Opera quorum titulus, Medicals observations and Inquiries by a Society of Physicians in London vol. 4 & 5, pag. 381, ubi alia prostant exempla.

(*c*) Celeberrimus ille Magister propria nobis libenter observata communicavit, quæ ipsi haud ingratè accepta referimus.

Lugdunis (*a*), *Wandorp* Corteriaco (*b*), *Wanters* Weteren Belgis (*c*), obſervatus etiam fuit hic morbus. Illius *retro-verſionis* duo obſervata Fratris amantiſſimi erunt etiam inferiùs exponenda.

Quæ mox retulimus, ea gravidum æquè ac vacuum retroferri poſſe innunt uterum frequentiùs tamen prægnantibus, tertio ſcilicet tantùm vel quarto fœcundæ veneris menſe, raró ſeriùs, ni ſolitò magìs pateat pelvis aditus, quod in parturiente à Celeber. Smellie notatâ accidiſſe videtur. Gradatìm fit illa reverſio proſapiam ducens à viſcerum vel zonæ carneæ abdominis in uterum jam ad ſacrum vel pubem nutantem, conatibus repetitis : vel derepentè irruit, quo, ut alvum veſicamve exonerent prægnantes, niſu accerſita (*d*). A ſubitâ etiam ac ſpontaneâ zonæ abdomi-

---

(*a*) Vid. Diarium Medic. tom. LIX. pag. 32. Vid. etiam ejuſ. Epiſt. in Diar. Encyclop. menſe Auguſti 1783, pag. 133.

(*b*) Vid. Diar. Med. tom. LXI. pag. 64.

(*c*) Vid. ibid. tom. LV. pag. 323.

(*d*) Ineunte menſe Marte 1784, mulier graviditatem à ſex ſeptemve hebdomadibus ſuſpiciens poſtquàm durioris rhedæ ſuccuſſibus diù exagitata fuerat, è lumbis inguinibuſque doluit. Gravabatur ſedes, paululùmque è pudendis effluxit cruoris, undè ſibi abortum timuit. Mittitur ergò ſanguis, lecto recumbit prægnans, neque tamen meliùs revertebantur res. Advocatus amantiſſimus Frater tumidum agnovit in vaginam proripere uterum, continuum dolenti ſuadet decubitum. Muliere verò cathedræ ſedente magìs quàm lecto recumbente ſensìm ſine ſenſu ſubſidit uterus, augetur ſemper pondus ; ineunteque Aprili menſe, urinæ laboravit nunc ſtillicidio : ægrè tunc mingebat, & ita auxit dyſuria ut reſupina tantùm & utero (qui ſtante muliere ad vulvam uſque deſcendebat) repulſo, veſicam crebris brevibuſque veluti ejaculationibus exonerabat. Paſchalium nocte, dùm urgeret meiendi neceſſitas ſolito uſurpata fruſtrà adhibuit auxilia. Accerſitus manè Frater, uti parturire vellet, invenit ægram diductis cruribus recubantem. Maxima urgebat mingendi neceſſitas, grave in podicem premebat onus, corpuſque durum, ut aiebat mulier, per vulvam mox mox erupturum ſibi ſentiebat. Altiùs abrepta uteri

nalis contractione (*a*) vel demùm ab extraneo impulsu (*b*) contrahitur haud raró morbus. Receptis enim cari Præceptoris documentis si prematur uti par est hypogastrium, inverti ità potest uterus ut intrusi apex digiti majorem perlustret visceris aream (*c*); quod haud semel nos expertos fuisse recordamur.

Non omnes tetigimus inversionum uteri scaturigines; latent in abditum aliæ quas nondùm prodiderunt observata. Præ cæteris autem censenda est uteri ligamentorum relaxatio, hinc pluries partis frequentior prolapsus & inversio uterina. Nec mora, his momentum addunt causis, etsi migrationis sæpiùs sint symptomata, urinis stercoribusve deponendis impedimenta. Quomodò verò morbi inde acuantur aculei, cur sæviora hinc quæ inurunt vulnera, perspicit qui, quò errat, ubique insequitur Naturam. Urges? È colo depluunt urinæ & in receptaculo restitantes, utero vim inferunt & jam reversum præcipitem ulteriùs detrudunt. Veniunt & in partem laboris congestæ quibus premitur longano, stercoreæ quisquiliæ. Indè

---

cervix digitoque vix attingenda ita pubis symphysi adhærebat ut ibi in longum depressa videretur. Osse sacro pariter constringebatur uteri fundus, ipsiusque postica facies in vaginæ limine ad pollicem dilatata prominebat. Uteri collum à vesicâ digito removere, sicque viam urinæ aperire primò tentavit obstetricans, at frustrà; ne guttula quidem exiit lotii. Uterum igitur ad situm revocavit non quidem, uti diximus, digitis in anum, sed in vaginam perinæum inter & ipsum uterum immissis; indè urinarum subitò facile profluvium. Decem diebus lecto incubuit prægnans, solitisque hoc tempore usurpatis auxiliis, brevì liberior urinæ exitus, quintoque graviditatis mense ab hoc recuperata est symptomate.

(*a*) Vid. Observ. Guill. Hunter.

(*b*) Vid. Observ. Claris. Desgranges, prægravem ab uno ad alterum latus transferens prægnans lebetem, eoque ventri impacto uteri retroversionem passa est.

(*c*) Vid. l'Art des Accouchemens par M. Baudelocque, tom. 1, pag. 127, parag. 356.

ut illi tollantur obices, idonei procreandæ vel firmandæ inversioni exoriuntur conatus. Sic, dato causæ & effectûs circulo, ab uteri reversione producuntur & eam producunt ischuria & alvi adstrictio. Lotii retentio, missis quæque sint causis, eidem sternit viam aberrationi, uti calcar addit, dùm symptomaticè ei superadditur. Organorum mutationes, dummodò Anatomes his splendescant latebris faces, haud conceptu difficiles. Vesica enim uteri cervici peritonæo illigata, nimis turgendo, os tincæ sursùm abripit, ossa scilicet pubis versùs, eodemque quo uterus ipse dùm evolvitur, secum conatu rapit vesicæ collum.

Delibatæ mox causæ antevertenti utero officiunt, vel potiùs ipsius errorem emendare videntur. At si vesica, ultrà expansionis metas procursa, recto innixam uteri cervicem antè sursumque efferat, densata fœcum colluvies, recto obicem nacta, deorsùm eamdem cervicem deprimit & à sacro removet. Quæ dictant partium situs & functiones, ea stabilit praxis: edocet enim rariorem esse *retro-versione* uteri *ánte-versionem*, & mitiora esse quæ eam subsequuntur, accidentia.

Non cuique uteri errori eadem competunt symptomata, quippè quod aberrans viscus vario pondere vicinas non æqualiter premit partes. At si incolume & à quovis onere liberum, latitantem morbum produnt dolores magìs vel minùs inguinibus, internis femoribus, iliis & lumbis sævientes; pondus circà vesicæ collum & podicem; quem restinguere nequeunt, urinarum ardor. Vividioribus prodeunt insignibus ea nunc, si tumeat doleatve viscus, symptomata: difficilioribus defluunt undis urinæ, vel sæpè sæpiùs arent earum fontes, aret & sistitur etiam alvus.

Quæ mox enarravimus, sese etiam revertente in prægnantibus utero, ea semper suboriuntur symptomata, citatus tamen

non eis ſemper inceſſus. Vergente ſecundo prægnationis menſe minimâ in pelve mobilis uterus in converſionis initio organorum functioni parùm obeſt (*a*), ſed quò magìs inſtat partus lateſcendo, ea oſſa versùs adprimit, undè urinis & fecibus expromendis inſuperabilìs obex, etſi catheteri & enematibus pluries ſollicitentur. Ea nunc derepentè evenire queunt epiphænomena, ſi ſeriùs, nempè tertio quartove animatæ monadis menſe, convertatur uterus.

Allabentibus hoſpiti ſuccis nutritiis, majora indè ſumit incrementa detruſum jam tùm gradatìm ipſius involucrum. At non ſerum Naturæ mœrentis ſilentium. Undique coarctata homuncionis ſedes dolet, tumeſit, ardeſcit, & tractis in eaſdem ærumnas viciniis, relata jam ſymptomata pejorantur vel nova renaſcuntur ab epiphænomenis oriunda.

De quâ nunc, haud difficulter ſtabilitur converſionis ſignum, at enumeratis non tàm fidendum notis quàm eis ſedulus quas pateſit tactus.

Index pudenda pertentans tuber hinc & hinc dilatum anfractu pelvis ex undique arctatum reperit, preſsâ ſcilicet anticâ vel poſticâ, pro variâ converſionis ſpecie, uteri facie. Anticè vel poſticè labitur ipſius fundus cui opponitur è directo meatus. Qui eum circumlegit margo quandòque ita ſursùm re-

---

(*a*) Eadem eveniunt ſi ſolitò latior ſit pelvis. Mulier ſemiprolapſui naturaliter obnoxia erat; quarto conceptionis menſe Fratrem adiit, exeunte anno 1776. Aderat uteri retroverſio levi cum dyſuriâ. Callidus uterum ad naturalem normam revocare tentavit obſtetricans; ſed quamvis in pelvis limitibus non ſtrictè incarceraretur uterus, irriti tamen evaſère conatus. Elapſis quibuſdam diebus inferiùs magìs detrudebatur uterus, dolebat magìs ut vel leviſſimum tactum renueret ægra; difficiliores ibant urinæ. Reductionem iterùm & incaſsùm tentavit: nec mora, maximis doloribus angebatur miſera, liquidus grumoſuſque effluebat ſanguis, &c. Lapſis indè quindecim diebus ponte ſuâ ad ſitum naturalem rediit uterus.

trahitur, ut vix fummo digiti tangatur apice. Nacto fibi viam per finuofos urethræ mæandros cathetere, detegitur tunc tumor, lato nunc, nunc minori definitus fpatio qui mentiti calculi coerciti vel fchirri fub imagine fæpè fæpiùs nafutiorem delufit Chirurgum (*a*). Eadem quæ mox catheter, detexit fedi datus index; & hæc habentor de variis morbi indiciis.

At incafsùm fedulò quæque eveniunt, notarentur morbi phænomena, incafsùm è reconditiffimis ea exciverentur fontibus, ni benigna telis converfis in hoftem irrueret Chirurgia. Latebras ubi occultatur, calles quò eundem, arma quibus debellandus pugnatori indicant figna. Victrices ei fupererunt lauri, fi ad libram componat vifcus & femel compofitum femper ftabiliat. Verùm quoties eheu! falutares floccipendit Artis conatus Naturæ error, & urgentia præ fe fert fymptomata medentis operam nunc & nunc advocantia. Facilè femper aberrans reponeretur vifcus fi primis erroris diebus ad propria convolarent auxilia, fi quidem pelvi nondùm ftringitur; nec urinæ veficâ, nec feces recto retentæ, ei quod dictat indicatio, nondùm adverfantur. Sed cineri tunc dolofo fuppofiti latent ignes, nec, nifi lucidioribus pateat malum indiciis, de incendio cogitatur mox erupturo. Cùm autem tacitæ priùs panduntur infidiæ, innixa cubitis & genubus, dato *retroverfionis* exemplo, reponitur ægra, ità ut pectore deorsùm, furfùm pelvi compofitis gravitantia ab utero recedant exfta, & unico dein duobufve digitis ano inductis furfùm uteri fundus repellitur, dùm alteriùs manûs index vel medius vaginæ intrufi deorsùm detrudunt uteri cervicem.

Recenfitus ille ab Auctoribus fitus componendo vifceri haud abfolutè neceffarius; cùm æquè facilè refupinâ muliere, requifita adimpleatur indicatio, modò nullos, operante Chirurgo,

(*a*) Vid. Obfervat. D. D. Levret & Defgranges.

edat prægnans conatus. Neque etiam ſemper digitos ano dederis fundum uteri ſublevandi gratiâ, cùm aliàs detruditur cervix. Sæpè enim errans viſcus facilè reducitur dùm digitos immiſeris in eo, quem ſupra perinæum efformat poſticus vaginæ infrà uteri corpus paries, anfractu. Ita repulſo faciliori negotio uteri fundo ſuprà os tincæ dirigitur index, & ſi rimulâ dehiſcat apertâ, eam ſubit & dein deorsùm, ſacrum ſcilicèt versùs, deprimit. Et hæc ſunto de *retro-verſione.*

Ante-verſo verùm utero, etiam reſupina componitur ægra, & vaginam relegentes juxta pubis ſymphyſim decurrentem index & medius, uteri fundum ſursùm & retrorsùm repellunt, vel intruditur index in os tincæ ut antrorsùm attrahatur. Minùs equidem utilis certè nunc quàm utero *retro-verſo*, in podicem indicis intromiſſio. Si ineunti huicce errori ſic facilè obviam itur, non ità quidem cùm jamdudùm conſenuit malum. Enematibus tùnc, modò eis pateat aditus, emolliendæ feces priuſquàm tumens uterus à digito internam ſymphyſeos pubis relegente faciem ab eâ detrahatur: ſique ſimplicem hanc quâ corrigitur, methodum renuit converſum viſcus, tùm ad ſacram, curvum nempè potiuſquàm rectum catheterem, anchoram recurrendum.

Sternunt equidem curationi viam hæc tentamina; at proh dolor! devium ita quandoque ſtringunt uterum pelvis anguſtiæ ut ipſius reſtitutioni omnis denegetur locus. Cùm verò citò citiùs vicinæ inflammentur partes, inflammetur & involucri textus augente continuò homuli corpuſculo, nulli componendo ad libram utero tentandi ſunt conatus, quin priùs venæ-ſectionibus, balneis, fotubus, potuque antiphlogiſtico reſtinguatur mali ardor. Si minores nunc medentis labores, graviores deveniunt, dùm ab evoluto homuncionis diverſorio ſolummodò pendent, quæque ſint accidentia. Expanditur enim tùm retrò-datus uterus & objectis obicibus ita nunc ſeſe componit pro variis angulis vacuiſve ut

inde

indè anfractûs quem premit, varias sortiatur figuras: angustum nimìs nunc spatium sæpiùs conscensâ pelves dirimente lineâ, deserit; undè miseris nimiùm impossibilis visceris restitutio.

Impetant salutifera malum Chirurgiæ tela. Quid indè? Minui nequit uteri moles, nec augeri pelvis ambitus. Urethra vesicæve collum ita stringitur ut catheteri nullus aditus: instat tamen & continuò urget meiendi desiderium. Amicam, fatemur, fert opem suprà pubem instituta vesicæ punctio (*a*). At subdolus hinc somnus: citò citiùs redeunt symptomata quæ iterùm acum triquetram, nisi vulnere relinquatur acûs cannula, efflagitant. Non his tamen obstaculis frangitur medelam meditantis Chirurgi ardor; suppetit alia sternendo morbo spicula symptomatum series, effusionem nempè aquarum amnii punctione, vel symphyseos sectionem uti mortuâ prægnante perfecit Celeb. *Hunter*. Videant de hujusce sectionis efficaciâ qui eam in partu extollunt obstetricantes, quippè quod eam prorsùs, usque dùm quidquam ex ipsâ boni constiterit, rejicimus.

Clamitent evacuatis amnii undis fetum trucidari; dicant, cui innatat velut piscis, acu non posse exsiccari paludem, sive degentem pupugerit illius apex, vel non satìs profundè adactus pereat ipsius salutaris impetus. Præceps ruit anxia mater, tacitum imminet pignori amoris periculum; en en quæ tela vocitant, infortunia. Nonne cùm solutis uteri cataractis effunditur vitalis latex, ut utriusque vitæ consulatur, ante partum è diverticulo educitur, etsi fortè citò pereundus fetus?

At ogganient punctis aquarum involucris non satìs idcircò minui uterum, undè suus semper reductioni labor. Quid indè, medelæ omnis alienæ osores? Nonne *satiùs est anceps experiri remedium quàm nullum*. Cùm verò nulla secum afferat incommoda uteri punctio, cùr igitur audacter non tentaretur? Etsi

(*a*) Hoc suadet Celeber. Hunter.

ponderoſæ quas tetigimus, incuſationes ; non tamen Anglicum (*a*) ab opere deterruiſſent obſtetricantem qui primus forſan & ſolus ſalutarem hanc inivit methodum, ſecum reputans quot & quanti medenti obvolvantur caſus qui omnimodam renuunt uteri retroceſſi reverſionem.

Admiſsâ jam quam reſpuunt, involucrorum fetûs punctione, caſſa ſupereſt quam prælibavimus, veſicæ acupunctura, quippè quòd contractâ uteri mole minùs comprimetur veſicæ collum ; vel fiet catheteri, ſi haud faciles fluant urinæ, promptior aditus.

Reducto utero nova ſubeſt medenti adimplenda indicatio, retentio ſcilicet, ne iterùm ac iterùm quoquò libuerit (*b*) erret. Hinc ſuus peſſario uſus ; ſola ut volubili ſubveniatur viſceri ; medela. Eam renuere queunt prægnantes modò uſque ad quartum menſem lecto ſeſe affigant in alterutrum latus decumbentes, veſicam ſæpiùs exonerent, enematibuſque quotidianis liberam alvum ſervent.

Stillatìm utero reducto quandòque defluunt urinæ, etſi alveo nullum illidat onus. At vitium nunc quòd anteà ſymptomaticè accedebat, idiopathicum evenit, ortâ nempè colli veſicæ inflammatione vel atoniâ nimiùm diſtenſi receptaculi : quod quidem vitium armis huic converſis optimè profligabis (*c*). Quæque ſint ſi alia reviviſcant quæ reverſionem peractam gravent accidentia, opportunis gladiis oppetenda.

(*a*) Celeb. Hunter. Vid. Medicals obſervations, &c. Vol. 4. pag. 406.

(*b*) Vid. Obſervat. Celeb. Levret, & Clar. D. Deſgranges.

(*c*) In obſerv. à Clar. Wanters allata trium hebdomadum ſpatio Catheteris ope veſica deplebatur.

FINIS.